

Welkom Tessa!

Historisch redeneren

in onderzoekende geschiedenislessen

Jaar 2 Bijeenkomst 4

Wat gaan we doen?

Tips voor elkaars lessen

Opdrachten ontwerpen
die aanzetten tot
historisch redeneren

Hoe ontstaan onze
geschiedenisverhalen?

Ontwerpen in ontwerpteam

Doelen deze bijeenkomst

1. We delen feedback en tips op elkaars lessen om het historisch redeneren te versterken.
2. Je kunt de verschillende stappen van historisch onderzoek benoemen en beschrijven hoe onze verhalen van geschiedenis ontstaan.
3. Je kunt bij een gegeven bron een opdracht aanpassen/ontwerpen zodat leerlingen worden aangezet tot historisch redeneren.
4. Je brainstormt met je nieuwe groep over ideeën voor een nieuwe les(senreeks) en brengt ideeën in over geschikte bronnen en een passende historische redeneervaardigheid.

inspire
be inspired

Feedback in twee rondes

- **Ronde 1:** groepen van Margot en Loreen ontvangen de reacties (4 tafels)
 - Nienke start met feedback geven en gaat daarna naar haar eigen groep
- **Ronde 2:** groepen Rosalie en Amar, Gebke, Rik en Wouter ontvangen de reacties (3 tafels)
 - Wouter kan feedback niet in ontvangst nemen, want is bij de groep van Rosalie.

15 minuten per ronde

Werken als een historicus

Uitgangspunt:

het verleden en de geschiedenis is wat anders. We kunnen niet meer terug naar het verleden, we kunnen alleen proberen om met behulp van wat er over is het verhaal van het verleden (=de geschiedenis) te reconstrueren.

Dé geschiedenis bestaat niet.

Onderzoeksmethode:

Lees de twee artikelen over het onderzoek naar de ontdekking van het Achterhuis.

- Wat valt je op?
- Wat kun je op basis van wat je hierin leest vertellen over de manier waarop historisch onderzoek wordt gedaan?

→ twee artikelen NRC

Maandag 17-1: Wie verraadde de familie Frank?

Dinsdag 18-1: Is het verraad van Anne wel opgelost?

Methode van onderzoek

- **Wat hebben we?** Zoveel mogelijk bronnen over het onderwerp zoeken
- **Wat weten we al?** Zoveel mogelijk informatie (context) verzamelen en beschrijven
- **Wat is betrouwbaar en kunnen we gebruiken?** Bronnen beoordelen op waarheid en betrouwbaarheid
- **Hoe zou het kunnen zijn geweest/gegaan?** Hypothese(s) formuleren
- **Wat ontdekken we in het onderzoek?** Bronnen bestuderen, in context plaatsen, context aanvullen, hypothesen testen
- **Wat is onze conclusie over wat er waarschijnlijk is gebeurd?** Waarschijnlijk antwoord formuleren op basis van het onderzoek, waarbij de bronnen ook gebruikt worden.

**Opdrachten ontwerpen waarin
leerlingen worden aangezet tot
historisch redeneren**

Les très riches heures du Duc de Berry

Bedenk samen een hr-opdracht op basis
van deze *Middeleeuwse kalender*

<https://gebroedersvanlimburg.nl/boeken/les-tres-riches-heures-maandbladen/>

<https://histoforum.net/getijdenboek/opdracht2.htm>

Stadsrechten

- Stadsrechten: vergelijk de inhoud van de stadrechten die jouw stad kreeg met algemene informatie over de vrijheden die steden kregen. Waarom kregen ze die ene vrijheid wel en een andere niet?
- <https://www.heemkundekringbergh.nl/over-bergh/berghse-canon/s-heerenberg-krijgt-stadsrechten/>

Mannen te paard en mannen te voet verlaten het domein om te gaan vechten

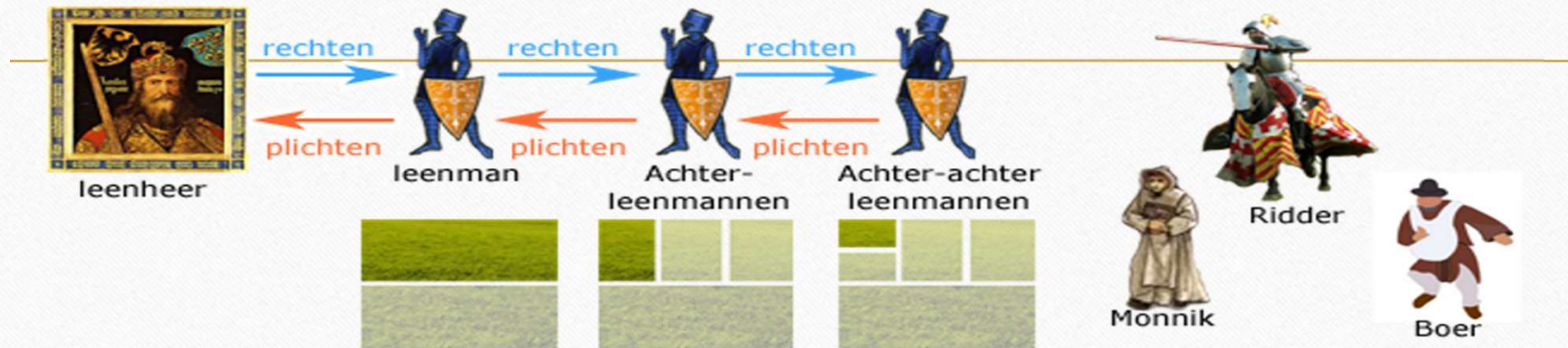
Opdracht:

Verbeter in tweetallen de titel bij deze prent en gebruik daarbij in ieder geval drie termen uit deze lijst.

Edelen	Kasteel
Bijbel	Kerk
Christenen	Klooster
Gilden	Monniken/nonnen
Slaven	Moskee
Islam	Ridders
Stadsrechten	Hofstelsel
Horigen	

→ Op het blad staan de termen uitgelegd.

Toetsing in een opdracht

- **Evaluerend:** Waaraan voldoet een goede leenheer? En een goede leenman?
 - **Ontwerpend:** Schrijf een handleiding voor een edelman voor hoe hij een goede leenheer kan zijn. Of idem: voor een edelman voor hoe hij een goede leenmannen kan zijn.
- Bij beide opdrachten is een onderzoek nodig.

Categorie	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4
Het redeneren met meerdere (soorten) oorzaken	Leerling noemt geen of één oorzaak voor een historische gebeurtenis.	Leerling noemt meerdere oorzaken voor een historische gebeurtenis.	Leerling noemt meerdere oorzaken voor een gebeurtenis en maakt daarbij onderscheid tussen concrete gebeurtenissen en abstracte verschijnselen.	Leerling noemt meerdere oorzaken voor een gebeurtenis, maakt daarbij onderscheid tussen concrete gebeurtenissen en abstracte verschijnselen, en onderscheidt hierin expliciet sociaaleconomische, politieke en/of culturele dimensies.
Het leggen (en benoemen) van verbanden	Leerling noemt geen verbanden tussen oorzaken.	Leerling geeft aan hoe oorzaken met elkaar in verband staan en doet dit vooral op lineaire wijze (omdat, doordat, het gevolg was, enz.).	Leerling geeft aan hoe oorzaken met elkaar in verband staan en maakt onderscheid tussen verschillende soorten oorzaken (direct, indirect, aanleiding (meest directe oorzaak), gevolgen op de lange en korte termijn).	Leerling geeft aan hoe oorzaken met elkaar in verband staan en gebruikt genuanceerde taal om aan te geven welke rol verschillende oorzaken spelen, zoals: triggers, katalysators en achtergrond oorzaken. Leerlingen redeneert met bedoelde en onbedoelde gevolgen.

Voorbeeld uit rubric Causaal redeneren VO

Blink thema Stadsmakers

- Groep 5/6: Maak een overlevingsplan voor de eerste dag in de Middeleeuwen
→ Aanpassen

Nieuwe groepen rondom gekozen onderwerpen van de leerkrachten

Idee is om 3 ontwerpen te maken dit jaar, afgestemd op de klassen van deelnemende leerkrachten →

In hoeverre komen de leerlingen werkelijk tot historisch redeneren? →

Observaties in februari/maart en mei/juni

Ontwerpteam van 3-4 personen

5 groepen

- Daniël, Debbie, Kayleigh
- Loreen, Amar, Bridget, Wouter
- Margot, Lis, Rik
- Rosalie, Jelle, Nienke
- Tessa, Gebke, Jaimy

Brainstorm eerste ideeën

- Wat weten kinderen hier (waarschijnlijk) al van?
- Welke doelen wil je behalen?
- Welke historische redeneervaardigheid denk je aan/wil je oefenen?
- Welke inspirerende bronnen zou je kunnen gebruiken?
- Welke onderzoeksvraag/vragen zouden centraal kunnen staan?

HISTORISCHE KENNIS

Kenis van historische feiten, begrippen en chronologie

Temporeel – causale relaties leggen

In de
historische
context
plaatsen

Historische
begrippen
gebruiken

HISTORISCH REDENEREN

over

- continuïteit en verandering
- oorzaken en gevolgen
- overeenkomsten en verschillen

Meta-
historische
begrippen
gebruiken

Historische
vragen
stellen

(Tegen-)
argumenten
geven

Historische
bronnen
onderzoeken

Argumenteren – kritisch analyseren

INZICHT IN DE AARD VAN HISTORISCHE KENNIS

Geschiedverhalen zien als interpretaties die gebaseerd zijn op historisch bewijs

HISTORISCHE INTERESSE

Het verleden willen bestuderen om je persoonlijk te ontwikkelen en de wereld en mensen om je heen beter te begrijpen

HISTORISCHE VAARDIGHEDEN

Vaardigheid in het analyseren en interpreteren van historische verschijnselen en bronnen. Bv. hoe analyseer je veranderingstrends; hoe beoordeel je de betrouwbaarheid van een historische bron?

Online learner report invullen

- Link in mail - ajb zoveel mogelijk voorbeelden en behoeften noemen.

Zijn er vragen?

Inventarisatie thema's
volgende bijeenkomst

Reflectie op de
bijeenkomst

Hoe begin je een OL-les vanuit een historische bron en hoe gebruik je deze in het onderzoek?